

4. Закон України «Про внесення змін до Закону України Про Регламент Верховної Ради України» від 09.03.2010 // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 16-17. – Ст. 134. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1952-17>.

5. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 68 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень частини шостої статті 83 Конституції України, частини четвертої статті 59 Регламенту Верховної Ради України стосовно можливості окремих народних депутатів України брати безпосередню участь у формуванні коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України від 6. 04. 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v011p710-10>.

6. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 105 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень частин шостої, сьомої, дев'ятої статті 83 Конституції України (справа про коаліцію депутатських фракцій у Верховній Раді України) від 17.09.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v016p710-08>.

7. Мартинюк Р. Інститут парламентської більшості у вітчизняній політико-правовій практиці / Р. Мартинюк // Вибори та демократія. – 2010. – № 2-3 (24-25). – С. 69-77.

Карий В.В.

студент IV курсу

юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри

кримінального права та процесу,

декан юридичного факультету ТНЕУ

Банах С.В.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ОСНОВНИЙ ЕЛЕМЕНТ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Тема децентралізації влади в Україні обговорюється ще з часу проголошення незалежності нашої держави, проте реальний процес реалізації та впровадження її у систему вітчизняного законодавства розпочався лише після Революції гідності. Ключовим елементом становлення та зміцнення засад правової, демократичної, соціальної, міцної суверенної держави та громадянського суспільства є характер взаємовідносин між державою та окремим громадянином, що найефективніше здійснюватиметься за посередництва територіальної громади. Характер цих взаємин найяскравіше розкривається в системі місцевого самоврядування.

Побудова такої системи місцевого самоврядування, яка дозволить реалізувати права й свободи громадян, можливості і потенціал територіальних громад у вирішенні питань місцевого значення, є одним з основних пріоритетів розвитку українського суспільства [1, с. 277]. Саме

тому питання децентралізації як основного елементу вирішення проблем місцевого самоврядування є актуальним для дослідження в даний час.

Проблематика децентралізації висвітлюється в численних дослідженнях. У науковій літературі приділено увагу різним аспектам цього питання: визначення сутності поняття, розгляд типів і форм децентралізації, досвіду зарубіжних країн, оцінюванню та визначенню перспектив децентралізації в Україні. Аналіз теоретичних розробок дозволяє говорити про децентралізацію як складне комплексне явище, яке включає політичну, адміністративну, економічну складові та пов'язане зі створенням можливості побудови більш ефективної моделі управління на державному, регіональному, місцевому рівнях. Загалом можна говорити, що, зважаючи на значення питання децентралізації в подальшому розвитку державотворчих процесів, наукові пошуки в цьому напрямку можна віднести до пріоритетів у теорії і практиці державного управління. До дослідників, які розглядали різні аспекти децентралізації, належать: К. Линьов, Р.Сметанін, О. Козич, М.Корявець, А. Матвієнко, В. Мельниченко, Н.Мельтюхова, Б. Шевчук, О.Прієшкіна, О. Петренко та інші.

Історично самоврядування, здійснюючись безпосередньо через самокероване суспільство, притаманне спільнотам людей насамперед через природність такого управління [2, с. 13]. Маючи громадську природу, воно є саморегулятивним механізмом суспільної життєдіяльності за єдиних для всіх її членів правил поведінки, встановлених самою громадою [3, с. 22]. Отже, історично за умов самоврядування джерело регулятивного впливу на суспільні відносини децентралізоване і знаходиться у самій соціальній спільноті, де відбуваються процеси самоврядування [4].

В системі ж українського законодавства існують суперечності навіть при визначенні самого терміну «місцеве самоврядування». В Конституції України місцеве самоврядування визначається як право територіальної громади самостійно вирішувати питання місцевого значення, в той час як в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування тлумачиться як гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення.

Децентралізація за своїми характером і суттю притаманна правовій, справедливій, демократичній державі, а ступінь децентралізації управління відображає рівень розвитку демократії. На жаль, в нашій державі існує ряд проблем на шляху реалізації цього життєво необхідного процесу.

Першою з таких проблем та основною причиною негативного стану справ у сфері місцевого самоврядування в Україні є те, що досі законодавець не обрав національної моделі місцевого самоврядування, за якої треба вибудовувати систему відносин центральної влади з

жителями відповідних адміністративно-територіальних одиниць держави. Основою зазначеної моделі має бути відповідна доктрина місцевого самоврядування, яка виступатиме орієнтиром у процесі її нормативного розроблення та практичного втілення. Сьогодні відповідно до ст. 140 Конституції України такою доктриною є громадівська теорія місцевого самоврядування, відповідно до якої саме територіальна громада виступає його первинним суб'єктом. Вважається, що, враховуючи високий демократичний потенціал цієї теорії, її стратегічно-телеологічні доміанти в розвитку публічної влади, необхідно зберегти такий підхід законодавця в період конституційного реформування. Водночас законодавця треба застерегти від такого нормування їхніх повноважень і компетенції органів, котрі вони формують, коли фактично всі повноваження залишаться делегованими від державної виконавчої влади, як це відбувається сьогодні. Тобто має йти мова про методи та форми децентралізації публічної влади в Україні й особливо про децентралізацію її публічного самоврядного (муніципального) рівня, навколо котрого виникає «зачароване коло» повноважень виконавчої влади, які вона фактично не в змозі виконувати, бо останні природно повинні реалізовуватися на рівні та в межах територіальної громади [5].

Наступною проблемою в процесі децентралізації виступає зменшення рівня контролю за процесом здійснення владних повноважень. Доки їх реалізують органи державної влади, доти ці інституції контролюються державними механізмами та методами, котрі випробувані та перевірені роками існування держави. При передачі ряду повноважень органам місцевого самоврядування, за практикою країн розвиненої демократії, в ролі контролюючих органів повинні виступати інститути громадянського суспільства. На жаль, рівень становлення та розвитку громадянського суспільства в Україні на сьогоднішній день бажає кращого і слабкість цих інститутів зумовлює ризик безконтрольності та зловживання органами місцевого самоврядування наданими їм повноваженнями, в тому числі і в фінансово-бюджетній сфері.

Ще одним ризиком, котрий виникає при здійсненні децентралізаторських реформ, є можливість утвердження в окремих адміністративно-територіальних одиницях держави релігійних, політичних ідей чи навіть військових угруповань, котрі суперечитимуть загальнодержавним інтересам. Такі явища можуть спричинити повторення сценарію «ДНР-ЛНР- Крим» в інших регіонах.

Як показує практика, в Україні як представники державної влади, так і члени територіальних громад побоюються понять «реформа адміністративно- територіального устрою», «укрупнення громад» та інших явищ, без яких неможлива децентралізація. Але ж міжнародний досвід реформ публічної влади свідчить, що перерозподілити повноваження та ресурси між органами виконавчої влади й органами місцевого самоврядування на користь останніх неможливо без їхнього

посилення (укрупнення) чисельно та територіально.

Отже, відповідно до проведеного дослідження можна зробити висновок, що реформування місцевого самоврядування шляхом децентралізації є невід'ємним та необхідним елементом розвитку громадянського суспільства та становлення правової, демократичної, соціальної, економічно розвиненої та авторитетної на міжнародній арені держави – України.

Список використаних джерел

1. Тарасенко Т. Проблема децентралізації в реформуванні місцевого самоврядування в Україні / Т. Тарасенко // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2014. – Вип. 2(21). – С. 277-286.
2. Графский В. Г. Институты, самоуправления: историко-правовое исследование / В. Г. Графский, Н. Н. Ефремова, В. И. Карпец и др. – М.: Наука, 1995. – С. 301.
3. Толкачова Н. Деякі аспекти співвідношення звичаю, традиції і права / Н. Толкачова // Вісник Київ. ун-ту ім. Тараса Шевченка. – 2002. – Вип. 45-48. – С. 20-22.
4. Матвієнко А. Місцеве самоврядування як ключовий об'єкт децентралізації влади / А. Матвієнко // Віче. – 2008. – № 10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/959/>
5. Баймуратов М. Децентралізація та компетенція місцевого самоврядування в Україні / М. Баймуратов // Віче. – 2015. – № 12. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/4777/>

Мудрик К.А.

студентка IV курсу

юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри

конституційного, адміністративного та фінансового права ТНЕУ

Цимбалістий Т.О.

ІМПЕРАТИВНИЙ МАНДАТ В УКРАЇНІ

Питання щодо вибору оптимального типу депутатського мандату має важливе значення для формування ефективної системи представницької демократії в Україні та світі. Це пояснюється тим, що саме від концепції, яка закладена в основу моделі мандату народного представника, залежить не тільки статус депутата й організація депутатської діяльності, але й у цілому розвиток вищої представницької установи у державі – парламенту.

Метою даної статті є дослідження проблем функціонування імперативного мандату в Україні, його позитивних та негативних рис.

На даний момент питання імперативного мандату в Україні досліджується багатьма провідними сучасними ученими та практиками, такими як: П. Романюк, О. Синьоокий, Д. Ковриженко, Г. Задорожня та